

Landets fylkesmenn

Deres ref.: 2015/15378
Vår ref.: 16/33093-7
Saksbehandler: Ann-Kristin Wassvik
Dato: 09.01.2017

Dette er en kopi. Originalbrevet er sendt til Fylkesmannen i Hordaland v/ Tor G. Turøy.

Fylkesmannen i Hordaland - Oppfølgingsspørsmål fra Ulvik herad om omsorgstjenester i hjemmet - Svar fra HelseDirektoratet

HelseDirektoratet viser til brev fra Ulvik herad til Fylkesmannen i Hordaland datert 22.11.2016, videresendt til HelseDirektoratet for besvarelse.

I brevet vises det til *Veileder for saksbehandling IS-2442*, og det stilles spørsmål om praktisk bistand etter helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 første ledd nr. 6 også omfatter snømåking og hjelp til å holde orden på personlig økonomi, slik det står i veilederens pkt. 1.4.3. Ulvik herad skriver i den forbindelse at det ikke kan være slik at personell i helse- og omsorgstjenesten må utføre snømåking utenfor alle hjem man er innom i løpet av en dag, og at det ikke hører til helsepersonells arbeidsoppgaver å måke snø. Det samme anføres når det gjelder betaling av regninger og å holde orden på personlig økonomi. Ulvik herad viser i den forbindelse til at dette må være en verges eller eventuelt pårørendes ansvar. I brevet bes det om at HelseDirektoratet fjerner disse to eksemplene fra veilederen.

HelseDirektoratets vurdering

Når det gjelder snømåking, har HelseDirektoratet tidligere omtalt dette i et brev til FFO i 2014, hvor vi blant annet viser til forarbeidene til helse- og omsorgstjenesteloven (Prop.91 L (2010-2011)). Fra brevet gjengis:

«I forarbeidene til helse- og omsorgstjenesteloven beskriver departementet også dagjeldende rett, og det fremgår der at praktisk bistand etter den tidligere sosialtjenesteloven også omfattet hjelp til '...dagliglivets praktiske gjøremål i hjemmet og i tilknytning til husholdningen, for eksempel innkjøp av varer, matlaging, vask av klær og bolig, snømåking m.v.'

Som det fremgår av henvendelsen fra FFO, følger denne forståelsen også av rundskriv I-1/93 til sosialtjenesteloven. Så vidt HelseDirektoratet kjenner til, er det også slik bestemmelsen blitt fortolket i praksis, bl.a. i fylkesmennenes oppfølging av kommunene gjennom tilsyn.

Av forarbeidene til helse- og omsorgstjenesteloven fremgår at det har vært meningen å videreføre gjeldende rett på dette området. Dette må etter direktoratets syn forstås slik at kommunens forpliktelser når det bl.a. gjelder praktisk bistand etter den tidligere sosialtjenesteloven er tenkt videreført uendret.

HelseDirektoratet

Avdeling omsorgstjenester

Ann-Kristin Wassvik, tlf.: +4724163066

Postboks 7000 St. Olavs plass, 0130 Oslo • Besøksadresse: Universitetsgata 2, Oslo • Tlf.: 810 20 050

Faks: 24 16 30 01 • Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helseDirektoratet.no

Etter dette må det legges til grunn at nødvendige helse- og omsorgstjenester i form av praktisk bistand omfatter nødvendig hjelp til dagliglivets praktiske og nødvendige gjøremål både innendørs og utendørs. Direktoratet understreker imidlertid at det må dreie seg om gjøremål som både etter sin art og sitt omfang er nødvendige i dagliglivet, og som funksjonsfriske vanligvis utfører selv uten hjelp fra håndverkere eller andre. Praktiske dagligdagse gjøremål som fjerning av snø i tilknytning til innkjørsel mv. omfattes når dette er nødvendig. Bistand til annet hagearbeid, vedlikeholdsarbeid mv. vil derimot som hovedregel ikke kunne anses som nødvendige helse- og omsorgstjenester.»

Det understrekes at det ikke dreier seg om alminnelig snømåking gjennom vinteren, men helt nødvendig snøfjerning for å muliggjøre atkomst eller lignende. Ønsker man mer regelmessig og mer omfattende snøfjerning, eller det anses nødvendig på grunn av f.eks. snømengde, vil det være riktig å henvise brukeren til å kjøpe tjenesten på det ordinære markedet, og ved behov gi bistand til dette.

Når det gjelder formuleringen «...hjelp til å (...) betale regninger og holde orden på personlig økonomi...», ser vi at dette er noe uheldig formulert. Direktoratet vil derfor presisere at bistand til håndtering av personlig økonomi i vid forstand *ikke* er en oppgave som omfattes av kommunens plikt til å yte helse- og omsorgstjenester. Det det er tenkt på i saksbehandlerveilederen, er kun ren praktisk bistand til/opplæring i f.eks. betaling av regninger på Internett, og da til brukere som rent kognitivt er i stand til å følge med på transaksjoner mv. selv. Helsedirektoratet vil endre veilederen på dette punktet når den skal revideres.

Til slutt i brevet skriver Ulvik herad at saksbehandlerveilederen ved fjerning av disse to eksemplene vil få et innhold «...som er meir i tråd med det som er tenkt som arbeidsoppgåver knytt til gjeldande lovverk.». Helsedirektoratet vil for fullstendighetens skyld derfor presisere at selv om den tidligere sosiale tjenesten praktisk bistand nå omtales som en omsorgstjeneste, er innholdet i kommunens sørge for-ansvar ikke endret når det gjelder hva det ved behov må ytes bistand til. Som nevnt i ovennevnte brev til FFO følger dette av forarbeidene til loven.

Helsedirektoratet håper dette besvarer Ulvik herads spørsmål. Vennligst ta kontakt hvis noe er uklart.

Vennlig hilsen

Helga Katharina Haug e.f.
avdelingsdirektør

Ann-Kristin Wassvik
seniorrådgiver

Kopi:
Ulvik herad; Landets fylkesmenn